

Vurdering av naturmangfold på Schjongslunden og innspill til reguleringsplan

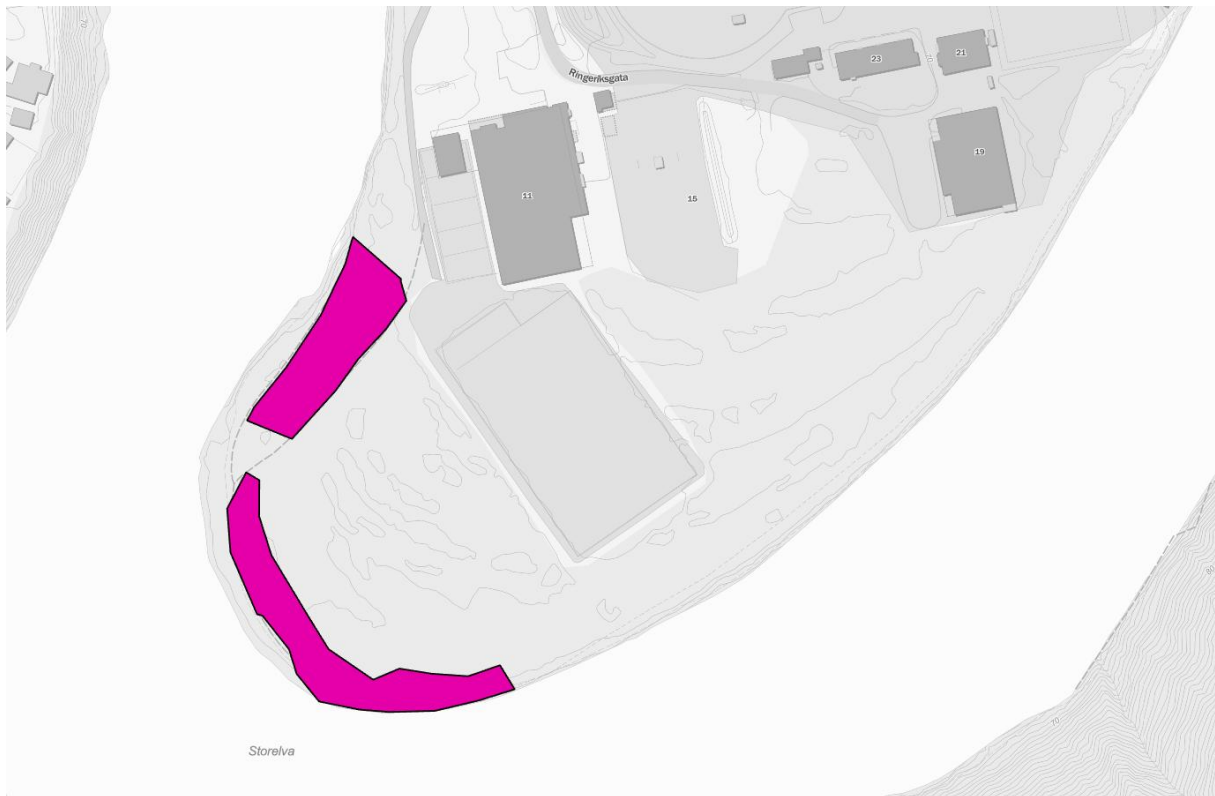
I forbindelse med detaljreguleringsplan for Schjongslunden ble naturområdene på Schjongslunden naturtypekartlagt etter Miljødirektoratets instruks juni 2024. Kartleggingen hadde som formål å finne naturtyper og rødlistede arter som kan berøres av reguleringsplanen, og å vurdere hvordan naturmangfoldet best kan ivaretas i reguleringsplanen. Området er naturtypekartlagt i to omganger i nyere tid, og arts mangfoldet fremstår som godt dokumentert med mange artsobservasjoner. Ingen naturtyper er registrert innenfor tiltaksområdet eller influensområdet. Flere rødlistede fuglearter er registrert innenfor tiltaksområdet og influensområdet, og av disse kan én knyttes til området (gulspurv, sårbar). Ingen andre kjente forekomster av rødlistede arter vurderes å påvirkes negativt av tiltaket. Det foreslås her flere bestemmelser for naturen innenfor og utenfor tiltaksområdet som teller positivt for naturmangfoldet om de blir ivarettatt.

Registrerte naturverdier på Schjongslunden

Schjongslunden er en tange i et meander, og naturen består hovedsakelig av skogsmark på sanddominerte elveavsetninger. Vegetasjonen i skogbunn i det aller meste av skogen er typisk for lav uttørkingsfare og et høyere kalkinnhold, med innslag av arter som firblad, mjødukt og skogsalat. Tresjiktet er dominert av lauvtrær, med spredt innslag av furu og gran. Området har lenge vært menneskepåvirket av beite, kultur og friluftsliv, og er delvis flompåvirket. Schjongslunden er et viktig område for fugl.

Naturtyper

Frisk lågurtfuruskog: To lokaliteter med frisk lågurtfuruskog ble identifisert ved naturtypekartlegging i 2024 (figur 1). Naturtypen er ikke rødlistet, men har sentral økosystemfunksjon og er lokalt viktig. De fleste furutrærne i lokalitetene er store, og noen er gamle. Typebestemmelsen er preget av noe usikkerhet rundt hvordan menneskeskapte påvirkninger, som tidligere husdyrbeite, slått i nyere tid og slitasje fra friluftsliv, har påvirket artssammensetningen. Naturtypelokalitetene er utenfor tiltaksområdet.

Figur 1: Lokalteter med frisk lågurtfuruskog funnet under kartlegging i 2024 vises i rosa.

Gammel barskog: Schjongslunden ble naturtypekartlagt etter DN-13 i 2015. Det ble da registrert gammel barskog i mesteparten av skogen på Schjongslunden. Noe av dette overlapper med tiltaks- og influensområdet. Ved kartlegging i 2024, gjort i forbindelse med denne planen, ble alder og tetthet av gamle furutrær vurdert til å være for lav til å tilfredsstillere uttakskriteriene for gammel furu- eller granskog etter Miljødirektoratets instruks. Det ble ikke tatt boreprøver for å bestemme trealder, men visuelt fremstår de fleste furutrærne som godt under 200 år. Basert på visuelle indikatorer ble det vurdert som unødvendig med boreprøver, da trærne klart fremstod som yngre enn kravene tilsier. Flere av furutrærne i området er fortsatt svært store på grunn av høy bonitet, og noen få er gamle nok til å trolig ha livsmiljøer for rødlistede arter. De gamle furutrærne befinner seg i all hovedsak innenfor eller nære de to lokalitetene med frisk lågurtfuruskog. Gammelskog ble heller ikke identifisert under naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks i 2019, utført av Norconsult.

Livsmiljøer og annet

Det er svært lite/ingen stående eller liggende død ved, og dette skyldes delvis at dette blir ryddet bort av estetiske årsaker. Langs elva er det mindre områder med flomskogsmark, men disse er ikke store nok til å registreres (må være minst 1000 m²). Grunnet utvasking og sedimentering etter ekstremværet Hans i 2023 er det også vanskelig å påvise både flomskogsmark og flomfastmark. Skogen utenfor tiltaksområdet har flere store furutrær som på sikt kan bli svært verdifulle livsmiljøer, og mye av vegetasjonen er preget av et friskt og

kalkrikt miljø. Det er et stort antall fremmede arter i skogen utenfor tiltaksområdet, og bekjempelse av disse anbefales.

Rødlistede arter

Det er registrert storrap (nær truet), villkornell (nær truet), ask (sterk truet), alm (sterkt truet) og barlind (sårbar). Det er registrert flere rødlistede fuglearter: Tyrkerdue (nær truet), gulspurv (sårbar), storskarv (nær truet), sandsvale (sårbar), taksvale (nær truet), stær (nær truet), fiskemåke (sårbar), hettemåke (kritisk truet), grønnfink (sårbar) og gråmåke (sårbar). Gulspurv er registrert som næringssøkende i nærheten av tiltaksområdet, og kan påvirkes negativt av utbyggingen. Taksvale er registrert med aktivitet «mulig reproduksjon» innenfor tiltaksområdet, men etter samtale med observatør er observasjonen knyttet til en bru et stykke unna.

Over elva rundt Schjongslunden er det også registrert en rekke rødlistede fuglearter. Ifølge et DN-13 faktaark er det observert lind på lokaliteten, men dette er ikke registrert og ble ikke funnet ved befarig.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold er basert på informasjon fra offentlige databaser som Naturbase og Artskart, og samtale med én artsobservatør. Naturen i og rundt tiltaksområdet på Schjongslunden er naturtypekartlagt etter Miljødirektoratets instruks i to omganger: først av Norconsult i 2019 og deretter av kommunen i 2024. Det er et større antall artsobservasjoner i både tiltaksområdet og rundt. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å vurdere tiltakets konsekvenser for naturmangfoldet.

Det foreligger også en eldre registrering i Naturbase (DN-13) av naturtypen gammel barskog, datert 2015. Oppdatert kartlegging viser at området ikke tilfredsstiller kriteriene til tilsvarende naturtyper etter gjeldende metodikk. Flertallet av bartrærne er for unge til å nå kravene til gammel barskog (eksempelvis 200 år for furu), og skogen er i stor grad dominert av lauvtrær. Det er kun spredte innslag av bartrær, og selv om mange av disse er store på grunn av høy bonitet, er de færreste gamle nok til å ha spesielle livsmedier. Det er heller ikke funnet indikatorer på gammel skogstruktur som død ved i ulike nedbrytningsstadier, og det er svært lite om noen stående eller liggende død ved. På bakgrunn av dette vurderes den tidligere registreringen som upresis og ikke representativ for naturmangfoldet i området. Den nyeste kartleggingen vurderes som mer pålitelig og oppdatert, og legges til grunn i det videre arbeidet.

§ 9 – Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget i utredningsområdet vurderes å være godt, og er basert på gjentatte kartlegginger etter anerkjent metodikk. Det er liten usikkerhet knyttet til naturverdiene utstrekning eller lokalisering, som gjør det enkelt for tiltakshaver å hensynta naturverdiene. På bakgrunn av dette vurderes det at føre-var-prinsippet ikke utløser behov for ytterligere undersøkelser i dette tilfellet.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Tiltaksområdet er delvis allerede utbygd eller består av sterkt endret fastmark, og en mindre andel er skogsmark. Området ligger i randsonen av eksisterende bebyggelse og vil ikke bidra til oppdeling av sammenhengende naturområder. Det vurderes at en eventuell utbygging ikke vil ha vesentlig negativ effekt på økologiske funksjonsområder eller den landskapsøkologiske sammenhengen i området. Fuglearter med tilknytning til nærliggende leveområder antas å kunne opprettholde levedyktige bestander.

Tiltaket vil kunne medføre noe tap av areal som benyttes til næringssøk for enkelte arter, men samlet sett vurderes belastningen på naturmangfold og økologiske prosesser som begrenset.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Risiko for skade på natur skal vurderes fortløpende i prosjektarbeidet. Tiltakshaver bærer kostnadene ved gjennomføring av tiltak for å minske prosjektets påvirkning på naturmangfoldet. Skulle det vise seg at anleggsarbeidene medfører negative effekter for spesielle naturverdier skal tiltakshaver bekoste utbedring av disse skadene. Eventuelle tiltak som er nødvendig for å sikre naturverdiene må dekkes av tiltakshaver.

Alle løsmasser som skal flyttes eller mellomlagres skal håndteres slik at spredning av fremmede arter unngås. Topplag av løsmasser fra eventuelle områder med fremmede arter skal ikke gjenbrukes, og maskiner og utstyr som har vært brukt i andre områder med fremmede arter skal være rengjort før bruk i anleggsområdet. Tiltakshaver må også sørge for at fremmede arter ikke etableres i anleggsfasen. Eventuelle oppfølgende tiltak som fjerning eller overvåkning av fremmede arter etter anleggsarbeidet skal dekkes av tiltakshaver.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, samt lokalisering

Tiltaket er lokalisert i nærheten av et større vassdrag og i et område som benyttes som funksjonsområde for fugl. Det er derfor særlig viktig at gjennomføring av tiltaket ikke påfører skade på naturverdier utenfor selve tiltaksområdet. Det må sikres at avrenning til, og

forurensning av vassdraget ikke skjer. Det legges til grunn at tiltakshaver kjenner til hvilke naturverdier som skal hensyntas og benytter seg av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det forutsettes at det blir benyttet maskiner under anleggsarbeidet som er mest mulig skånsomme for naturmangfold i anleggsområder som skal tilbakeføres, og at det ikke gjøres større inngrep enn strengt nødvendig, spesielt i områder med registrerte naturverdier.

Innspill til hvordan naturmangfold kan hensyntas i planen

Figur 2: Område A: Tresatt plen. Område B: Skog og kantsone til elv. Område C: Område med spesielt stor forekomst av fremmede arter. Område D: Foreslått bevart areal med sti – spesielt store trær bevares. Rosa linje: Grovt foreslått sti (prinsipp) til kunstgressbane.

Forslag til plan og planbestemmelser

Område A

- De store trærne i område A skal bevares.
- Kantvegetasjonen mot elva skal bevares.

Område B

- Hele område B skal bevares, og reguleres slik at skogen forblir skog.
- Område B skal ikke påvirkes under utbyggingen av ishallen.
- Hogst i område B skal ikke være tillatt.
- Hogst av stående døde trær skal ikke være tillatt.
- Fjerning av liggende død ved skal ikke være tillatt.
- Oppslag av trær kan med fordel fjernes i område B. Dette er en videreføring av hva vaktmester allerede gjør.
- Det anbefales å identifisere og fjerne fremmede arter innenfor område B. På sikt kan Klima- og miljøenheten hjelpe med å søke om tilskudd til å utføre arbeidet.
- Bekjempelse av fremmede arter skal utføres i naturtypelokalitetene med frisk lågurtfuruskog innenfor område B. På sikt kan Klima- og miljøenheten hjelpe med å opprette en skjøtselsplan.

Område C

- Den nordlige avgrensningen til område C anbefales å fungere som en grense for inngrep. Det vil si at det anbefales å unngå inngrep under utbyggingen innenfor område C. Om dette ikke er mulig bør inngrep minimeres innen område C.
- Bekjempelse av fremmede arter skal prioriteres i område C.
- Store trær skal ikke felles innenfor område C.
- Etter utbygging av ishallen skal skogen i område C bevares slik den er.

Område D

- La det stå igjen en stripe som er ca. 15m bred.
- Den hjemlige naturen i område D skal bevares slik den er.
- Fremmede arter skal bekjempes.
- Store trær skal bevares innenfor dette området.
- Det kan tilrettelegges for en smal sti gjennom området. Stien kan fungere som en snarvei til kunstgressbanen. Rosa strek i fig. 2 er en prinsippsti. Den vest-østgående delen av foreslått prinsippsti eksisterer allerede.

Hekkekasser på bygning

Schjongslunden er et godt egnet sted for montering av hekke- og flaggermuskasser på bygninger.

Hekkekasser for taksvale og flaggermus skal installeres oppunder tak på ny eller eksisterende bygning. Disse må ikke installeres over områder hvor folk skal oppbevare seg regelmessig.

Thorstein Paulsen
Klima- og miljørådgiver
Ringerike kommune
17.06.25

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'The Paul'.